

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENCE IN THE MODERN
WORLD: INNOVATIONS
AND CHALLENGES**

**PROCEEDINGS OF II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
OCTOBER 24-26, 2024**

**TORONTO
2024**

SCIENCE IN THE MODERN WORLD: INNOVATIONS AND CHALLENGES

Proceedings of II International Scientific and Practical Conference

Toronto, Canada

24-26 October 2024

Toronto, Canada

2024

UDC 001.1

The 2nd International scientific and practical conference “Science in the modern world: innovations and challenges” (October 24-26, 2024) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2024. 730 p.

ISBN 978-1-4879-3790-4

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science in the modern world: innovations and challenges. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-in-the-modern-world-innovations-and-challenges-24-26-10-2024-toronto-kanada-arhiv/>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: toronto@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua/>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 Perfect Publishing ®

©2024 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Фонталін В. М., Житова О. П.* 13
ПРОБЛЕМАТИКА ОХОРОНИ ЛІСІВ ВІД ПОЖЕЖ

BIOLOGICAL SCIENCES

2. *Семенова О. І., Федоришина Є. О., Тогачинська О. В., Михно Р. А.* 17
ВІЙСЬКОВИЙ ЕКОЦИД В УКРАЇНІ
3. *Сілаєва І. А., Юхименко Л. І.* 27
СТАН СЕНСОРНОЇ СФЕРИ ДОШКІЛЬНЯТ З ПОРУШЕННЯМИ
ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ
4. *Фінашкіна І. В., Юхименко Л. І.* 32
ПРОБЛЕМА ОСКОЛКОВОГО ПОРАНЕННЯ КОЛІННОГО
СУГЛОБА: ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

MEDICAL SCIENCES

5. *Akhrorov Kh. Kh., Salimova M. B., Ubaydullayeva M. S., Muxammedova N. X.* 37
DYNAMICS OF NERVOUS REGULATION OF THE ACTIVITY OF
BODY SYSTEMS
6. *Nechyporenko N.* 43
NANOMATERIALS IN BIOMEDICINE
7. *Pokotylenko M., Statkevych L.* 51
MODERN APPROACHES TO THE USE OF SYSTEMIC
RETINOIDS IN THE TREATMENT OF DERMATOLOGICAL
DISEASES
8. *Semenenko S. B., Slobodian K. V., Fedorenko E. Yu., Tkach D. V., Pavliuk I. V.* 57
FULL SLEEP IS AN IMPORTANT FACTOR FOR BODY WEIGHT
CONTROL
9. *Біловол А. М., Пустова Н. О., Найда В. Д.* 64
ПРОБЛЕМИКА АКНЕ У ПІДЛІТКІВ
10. *Біловол А. М., Пустова Н. О., Сердюк Н. О., Демчук Д. О.* 68
НАДМІРНЕ ПІГМЕНТОУТВОРЕННЯ ПОВ'ЯЗАНЕ ЗІ ЗМІНОЮ
КЛІМАТУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ, ВИНИКНЕННЯ ТА
ПРОФІЛАКТИКА, МОЖЛИВА ПАТОЛОГІЯ
11. *Білоусова С. Є.* 71
РІВЕНЬ СТРЕСУ У СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ТА ЙОГО
ВПЛИВ НА ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВІЙНИ
12. *Богуцька Д. Д., Голозубова О. В.* 76
АТОПІЧНИЙ ДЕРМАТИТ В ПРАКТИЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ
13. *Кязимова С. Б., Нестерцова С. О., Спасивий І. І., Березка М. І.* 80
ХІРУРГІЯ ОСКОЛКОВИХ ТРАВМ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС

14.	<i>Мироник О. В., Кисельова А. А., Коваленко О. О.</i>	86
	СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ COVID-19	
15.	<i>Таратухіна К. Є., Веснін В. В.</i>	91
	БІЛЬ У ТАЗОВОМУ ПОЯСІ, ПОВ'ЯЗАНА З ВАГІТНІСТЮ	
16.	<i>Федірко А. П., Александрова Т. М.</i>	100
	РИЗИК РОЗВИТКУ ПОРУШЕНЬ РИТМУ СЕРЦЯ У ПАЦІЄНТІВ З АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ	
PHARMACEUTICAL SCIENCES		
17.	<i>Aliyeva K., Aliyeva S., Matmadova V., Yagubova S.</i>	109
	IN-SILICO PREDICTION OF SKIN ABSORPTION, SKIN SENSITIVITY AND TOXICOLOGICAL PROPERTIES OF ACTIVE INGREDIENTS IN NASAL GEL AND SPONGE DOSAGE FORMS	
18.	<i>Khmelnikova L. I., Slesarchuk V. Yu.</i>	112
	IMPLEMENTATION OF STEM EDUCATION IN THE TRAINING OF PHARMACISTS	
19.	<i>Бондарєв Є. В., Бутко Я. О., Ткачова О. В., Файзуллін О. В., Березняков А. В., Тимченко Ю. В.</i>	118
	ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ІПКСФ НФАУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
20.	<i>Шматенко О. П., Тарасенко В. О., Соломенний А. М.</i>	126
	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ РАДІОФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРЕПАРАТІВ	
CHEMICAL SCIENCES		
21.	<i>Гапонова О. О., Школьнікова Т. В.</i>	132
	КВАЗІДВОВИМІРНІ РОЗРАХУНКИ ВЕЛИЧИН ЕНЕРГІЙ АКТИВАЦІЇ У ЧИСТІЙ ВОДІ НА ЛІНІЇ НАСИЧЕННЯ	
TECHNICAL SCIENCES		
22.	<i>Tron Yu., Onyshchuk A.</i>	135
	FRAMEWORKS IN PROGRAMMING LANGUAGES: WHAT ARE THEY FOR?	
23.	<i>Вовк О. Б., Мацейко І. М.</i>	140
	ВИКОРИСТАННЯ ВЕЛИКИХ МОВНИХ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ ОПЕРАЦІЙ З КАРТКАМИ	
24.	<i>Ганусяк С. І.</i>	144
	АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ПІДХОДІВ І МЕТОДІВ ВИЯВЛЕННЯ БОТНЕТІВ	
25.	<i>Делі І. І., Іванов А. Е., Столярчук В. В., Корнєєнко С. С.</i>	153
	МЕТОД РОЗРАХУНКУ ОСНОВНИХ ПАРАМЕТРІВ ВІДЦЕНТРОВИХ ФРИКЦІЙНИХ МУФТ	
26.	<i>Добей С. С.</i>	160
	ІМПУЛЬСНИЙ КОМПЕНСАЦІЙНИЙ СТАБІЛІЗАТОР НАПРУГИ	

27. *Ігнатова В. А., Василюк А. С.* 168
ПРОЄКТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ РЕЙТИНГУВАННЯ ТА ПІДБОРУ ДРУКОВАНИХ ВИДАНЬ
28. *Мороз П. С.* 171
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ГЛИБОКОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ СТЕГANOГРАФІЇ ЗОБРАЖЕНЬ
29. *Сітало М. А., Гончарук О. М.* 176
A CRUCIAL ROLE OF THE INTERNET OF THINGS (IoT) IN THE DEVELOPMENT OF SMART CITIES
30. *Степанов Д. М., Марченко П. О.* 180
ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ДОПУСТИМИХ ВІДНОСНИХ ВИДОВЖЕНЬ ОПТИЧНИХ КАБЕЛІВ З РІЗНИМИ ГЕОМЕТРИЧНИМИ РОЗМІРАМИ ЕЛЕМЕНТІВ ОСЕРДЯ
31. *Філіп І. І., Галюк С. Д.* 186
ПРОГРАМНО-ВИЗНАЧЕНЕ РАДІО: ЕВОЛЮЦІЯ, МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

GEOGRAPHICAL SCIENCES

32. *Burzuueva Sevinj* 192
ASSESSING OF THE NATURAL RECREATIONAL POTENTIAL OF THE GREATER BAKU LANDSCAPE AND POSSIBILITIES OF ITS USING

PEDAGOGICAL SCIENCES

33. *Бутенко С. Ф.* 197
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГІВ ДО ПРЕВЕНТИВНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ
34. *Васильєва-Вертелецька Л. П.* 205
ВИКОРИСТАННЯ КІЛ ЕЙЛЕРА ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ В РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
35. *Галущенко В. І., Зильберман Г. Б.* 214
ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ДІТЬМИ З АЛАЛІЄЮ В УМОВАХ ЦЕНТРУ РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ
36. *Дзензелюк М. В.* 219
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
37. *Дударенко Є. Ю.* 227
ПРО КОМПОНЕНТИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ОСВІТЯН ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
38. *Ємельянова Д. В.* 234
КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ КОНТЕКСТ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ДОШКІЛЬНЯТ

39.	Заблоцька Я. Л. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	242
40.	Ковбаса В. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ	252
41.	Кривошея Т. М., Солоненко В. В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ	259
42.	Лазоренко О. С. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ	266
43.	Лебідь О. М. КРОС-КУЛЬТУРНА ОСВІТА: ЯК НАВЧАТИ ПОВАГИ ДО МІЖКУЛЬТУРНОЇ РІЗНОМАНІТНОСТІ. СОЦІОЛОГІЧНА ПЕРЕДУМОВА	273
44.	Луцашко В. А., Решнова С. Ф. ВІДБІР ТА РОЗРОБЛЕННЯ ЗАДАЧ ПРАГМАТИЧНОГО ЗМІСТУ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ХІМІЇ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ	281
45.	Петренко В. М., Годунов В. О. ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	290
46.	Попова І. О., Чаусов С. В. ВИКЛАДАЧ ЯК ЗАСІБ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОБУВАЧА-ЕНЕРГЕТИКА	293
47.	Собко Н. Г., Крєпін А. О. ПЕРЕДЗМАГАЛЬНА ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНІВ У РУКОПАШНОМУ БОЇ	300
48.	Собко С. Г., Катеринка С. А. ВИКОРИСТАННЯ ЮНИМИ ФУТБОЛІСТАМИ ТРЕНАЖЕРУ SENSE BALL ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ТЕХНІКИ ВОЛОДІННЯ М'ЯЧЕМ	304
49.	Спаська Д. А. МЕТОДИКА РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ З ПРАКТИЧНИМ ЗМІСТОМ У СТАРШІЙ ШКОЛІ	308
50.	Сухомлин О. РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ У СТУДЕНТІВ	313

51. *Ячменьова Е. С., Петрук Л. С.* 317
СТАБІЛЬНІСТЬ ТА ЗМІНИ В КАР'ЄРНИХ ОЧІКУВАННЯХ
ШКОЛЯРІВ ЩОДО STEM: ВАРІАТИВНІСТЬ НА ОСНОВІ
ПІДТРИМКИ STEM ТА ОСВІТИ БАТЬКІВ

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

52. *Бєбих К. Л., Кузнєцов М. А.* 319
ДЕФОРМАЦІЯ СТАВЛЕННЯ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У
ПІДЛІТКІВ
53. *Гудінова І. Л.* 324
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕСУРСНОСТІ ВОЛОНТЕРСТВА В
УКРАЇНІ
54. *Дубчак Г. М., Базарна Т. І.* 335
АНАЛІЗ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У ВІТЧИЗНЯНІЙ
ПСИХОЛОГІЇ
55. *Дубчак Г. М., Мінзак В. К.* 342
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО
ІНТЕЛЕКТУ У СТАРШОКЛАСНИКІВ
56. *Дубчак Г. М., Минько З. І.* 350
ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙ У ПРОВІДНІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
57. *Дубчак Г. М., Швалік О. М.* 359
ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНО-
ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ
58. *Дубчак Г. М., Щербак Т. А.* 367
ПОШУК ЖІНКАМИ НОВИХ ЦІЛЕЙ У СЕРЕДНЬОМУ ВІЦІ
59. *Краснопольська О. В., Шопша М. М.* 375
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОТІКАННЯ КОНФЛІКТІВ В
ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ
60. *Лісогорська Т. В.* 384
ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ЖІНКИ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ
61. *Меднікова Г. І., Горєлова Г. А.* 394
ОСОБИСТІСНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ІЗ РІЗНИМИ
ВИДАМИ СУБ'ЄКТИВНОГО ПЕРЕЖИВАННЯ САМОТНОСТІ
62. *Рибак О. С.* 398
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ СЕРЕД
МОРЯКІВ ДАЛЕКОГО ПЛАВАННЯ
63. *Чиркова Т. І.* 405
ПАТОЛОГІЧНІ ДЕВІАЦІЇ В ЖІНОК ЯК НАСЛІДОК
ВІРТУАЛЬНОЇ ГЕНДЕРНОЇ СПІВПРАЦІ У ВЕБ-КАМ СТРІП-
ЧАТАХ
64. *Шопша М. М., Норець Є. О.* 412
ЗАХИСНІ МЕХАНІЗМИ ПСИХІЧНОГО ЗАХИСТУ В
ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

SOCIOLOGICAL SCIENCES

65. *Павлюк Т. І., Кузнєцова Л. О.* 419
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ
ВІЙНИ
66. *Павлюк Т. І., Куца О. О.* 425
МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ
В УКРАЇНІ
67. *Шабатура Ю. Я.* 431
ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИМ
СІМ'ЯМ

JOURNALISM

68. *Лелека О. О., Коваленко К. В.* 438
МАСКОТИ СУЧАСНОЇ РЕКЛАМИ УКРАЇНСЬКОГО ТА
ЗАРУБІЖНОГО РИНКІВ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ
69. *Фурса І. З., Гарачковська О. О.* 446
ВИСВІТЛЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА:
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ

ART

70. *Osrapova A. M.* 450
THE BASICS OF MANAGEMENT IN THE DEVELOPMENT AND
POPULARIZATION OF NATIONAL CHOREOGRAPHIC ART

HISTORICAL SCIENCES

71. *Малашкевич Я. М., Тарасов А. В.* 457
РОЗВИТОК ОСВІТИ УКРАЇНИ В ХІХ СТ. ТА ВИВЧЕННЯ В
ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ІСТОРІЇ
72. *Митрофанов Д. Р., Ходченко О. Є.* 463
ЧЕТВЕРТА ПРОМИСЛОВА РЕВОЛЮЦІЯ ТА ПРОФЕСІЙНА
ОСВІТА В АСЕАН: ШЛЯХИ АДАПТАЦІЇ
73. *Мусаев Даянат Муса оглы, Гасанова Улькер Фикрет гызы* 472
АЗЕРБАЙДЖАНО-УЗБЕКСКИЕ ОТНОШЕНИЯ КАК ВАЖНЫЙ
ФАКТОР ЕДИНСТВА ТЮРКСКОГО МИРА

LITERATURE

74. *Murad Hasanli* 478
PRESS ORGANS EMERGED UNDER THE INFLUENCE OF
MOLLA NASREDDIN

POLITICAL SCIENCES

75. *Дзюндзюк Б. В.* 487
ПИТАННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В ПРОЦЕСІ ВПРОВАДЖЕННЯ
БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ В ПУБЛІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

76. *Кузнецов Д. В.* 490
МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИМИ ТА НЕДЕРЖАВНИМИ СТРУКТУРАМИ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ

PHILOLOGICAL SCIENCES

77. *Kolesnykova S. D.* 495
THE SIGNIFICANCE OF LEXICAL CHOICE IN BUILDING EFFECTIVE COMMUNICATION
78. *Бритвін Д. В.* 499
ДО ПИТАННЯ ЗАСАД ЛІНГВОЕСТЕТИЧНОГО МАРКУВАННЯ ТА КОНСТРУЮВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ
79. *Гамерська І. І.* 503
ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ЯВИЩА ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ НА СТУДЕНТІВ МОВНИХ ВНЗ
80. *Лінич В. М.* 510
МЕТОДИ СТВОРЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ В ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩІ
81. *Межжеріна Г. В.* 514
ХВАЛЕБНІ ЕПІТЕТИ-ОЗНАЧЕННЯ В КНЯЖИХ ПОРТРЕТАХ У ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОМУ ЛІТОПИСІ
82. *Пітель В. І., Шудрава С. С.* 523
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНО МАРКОВАНИХ СЛІВ

ECONOMIC SCIENCES

83. *Cherednychenko V. V.* 528
EFFECTIVE COMMUNICATION IN RETAILER TEAMS: HOW TO IMPROVE MARKETPLACE OPERATIONS TO INCREASE SALES
84. *Nelipovych L.* 532
ORGANISATIONAL CHARACTERISTICS AND IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS IN THE ACTIVITIES OF THE MAIN PARTICIPANTS OF THE SUPPLY CHAIN
85. *Pererva I. M., Lyu Qiaoying* 541
MODERN APPROACHES FOR IMPROVING STAFF MOTIVATION
86. *Pokolodna M.* 548
THE DEVELOPMENT OF EXCURSION SERVICE IN THE POST-WAR PERIOD ON THE EXAMPLE OF THE CITY OF KHARKIV
87. *Yeremieieva A.* 556
ЕВОЛЮЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ В ТРЕВЕЛ-ІНДУСТРІЇ
88. *Вода А. Ю.* 562
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УЧАСТІ АГРОХОЛДИНГІВ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

89. *Гаврилко Т. О., Доманська О. М.* 567
МЕХАНІЗМИ БАНКІВСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ
ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ
90. *Марценюк Л. В., Файфер С. М.* 571
НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ
91. *Марченко В. А.* 577
ТРАНСФОРМАЦІЙНЕ ЛІДЕРСТВО ЯК КЛЮЧ ДО УСПІХУ
ПІДПРИЄМСТВА
92. *Митник Н. В., Павлюк Т. І.* 584
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ГРОМАДЯН ПОХИЛОГО ВІКУ
93. *Пісковець О. В., Максюта О. Є.* 594
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ
ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ
94. *Прибега А. О., Павлюк Т. І.* 599
СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИМ СІМ'ЯМ
95. *Солодовник О. В.* 608
ФАКТОРИ УСПІХУ БІЗНЕСУ З ПРИГОТУВАННЯ ТАЙЯКІ:
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДОСЛІДНИКІВ ТА ПЕРЕДОВІ ПРАКТИКИ
96. *Танасійчук А., Білоус О.* 612
ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ КОМПЛЕКСНОГО
ОЦІНЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ МАРКЕТИНГОВИХ
СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВА
97. *Танасійчук А., Кравцов М.* 622
ЗАСТОСУВАННЯ NET PROMOTER SCORE ЯК МЕТОДУ
ВИМІРЮВАННЯ ЛОЯЛЬНОСТІ КЛІЄНТІВ І ЗАДОВОЛЕНОСТІ
СПОЖИВАЧІВ АВТОСЕРВІСНОГО ПІДПРИЄМСТВА
98. *Танасійчук А., Урдзік В.* 629
РОЗРОБКА КОНТЕНТУ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ
ВЗАЄМОДІЇ З АУДИТОРІЄЮ АРХІТЕКТУРНО-ПРОЕКТНОЇ
МАЙСТЕРНІ В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ
99. *Тимкович О. І., Рибачук Д. Ф.* 635
ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ
АСПЕКТІВ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ, ЩО ПОТРАПИЛИ В СКЛАДНІ
ЖИТТЄВІ СИТУАЦІЇ
100. *Шара Є. Ю., Слесар Т. М., Роменець Є. І.* 643
МЕТОДИ ОЦІНОК ЗАПАСІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВЕЛИЧИНУ
ВИТРАТ

LEGAL SCIENCES

101. *Бабікова О. С., Максименко С. О.* 649
ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ СКОЄННЯ КОНТРАБАНДИ (СТ. 201-3
КК УКРАЇНИ)

102.	Берч В. В. ДЖИРГИ – ТРАДИЦІЙНА СИСТЕМА ПРАВОСУДДЯ В АФГАНІСТАНІ	656
103.	Волік В. В., Паркер М. О. ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	658
104.	Кіяниця В. М., Шендрик Ю. В. ЩОДО ДОТРИМАННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ ПРИ ЗАТРИМАННІ ОСОБИ БЕЗ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ, СУДУ ТА ПРОВЕДЕННІ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ	662
105.	Кіяниця В. М. ПРОЦЕСУАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ СЛІДЧОГО ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	671
106.	Ковальов М. Є., Маїсурадзе Р. З., Порохнявий А. В. ВАЖЛИВІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	681
107.	Комльєв А. О., Чорна А. Г. ОБ’ЄКТИВНІ ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	688
108.	Куций М. Ю., Чорна А. Г. СПІВУЧАСТЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОПОРУШЕННІ	692
109.	Лебедюк К. О., Франко І. Ю., Самілик Л. О. ОСОБЛИВОСТІ ПОДІЛУ МАЙНА ПОДРУЖЖЯ В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ	696
110.	Лимар Ю. В. СПЕЦІАЛЬНІ СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВА НА ПОВАГУ ДО ГІДНОСТІ ТА ЧЕСТІ, А ТАКОЖ ПРАВА НА НЕДОТОРКАНИСТЬ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ	705
111.	Москаленко Я. С., Чорна А. Г. ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	711
112.	Олефіренко А. М. КЛЮЧОВІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ОБІГУ ДАНИХ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЙОГО АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	717
113.	Черкунов О. В. ЕТАПИ ЕВОЛЮЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В МИТНИХ ОРГАНАХ УКРАЇНИ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ	722

ВИКЛАДАЧ ЯК ЗАСІБ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОБУВАЧА-ЕНЕРГЕТИКА

**Попова Ірина Олексіївна,
Чаусов Сергій Володимирович,**

к.т.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя, Україна

Анотація. У статті розглядаються соціальна значущість особистості викладача закладу вищої освіти (ЗВО) енергетичного напрямку, визначені основні компоненти професійно-педагогічної компетентності та особисті якості викладача за основними напрямками та функціями діяльності, що впливають на формування його авторитету, сформульовані основні вимоги до його особистості.

Ключові слова: викладач, особистість, якості, авторитет, професійні характеристики, компетентність, вимоги.

Якість освіти у вищому навчальному закладі залежить від трьох чинників: хто навчає, як навчає і кого навчають. Але першочергова роль, на нашу думку, належить викладачеві, який має бути активним організатором, наполегливим, освіченою людиною з високою загальною культурою і професійною майстерністю, яка вивчає нові педагогічні технології і впроваджує їх у практику своєї роботи, в життя. Сучасний викладач технічного ЗВО повинен володіти ґрунтовними професійними знаннями, не обмежуючись лише дисциплінами енергетичного спрямування, повинен уміти відповісти на будь-яке питання. Викладач є для студента і взірцем, і засобом виховного впливу на нього. Студент, наслідуючи викладача, переймає його знання, вміння, манери тощо. Знання педагога, його кращі моральні й вольові якості є потужним засобом переконання і впливу на студента. Адже якості особистості сучасного

викладача виступають основою для формування особливої атмосфери викладання і за наявності потрібних є засобом поліпшення ефективності його діяльності.

Становлення викладача – це в першу чергу формування його як особистості і лише потім – як професійного працівника, що володіє спеціальними знаннями в певній галузі педагогічної діяльності. Не залишає сумнівів те, що успішність професійної підготовки у вузі залежить від професійно значущих особистісних якостей, а недостатній їх розвиток у певної групи здобувачів є причиною недостатньої професійної успішності. Вимоги, завдання та функції викладача висвітлені у працях педагогів-класиків: Я.-А. Коменського, В. О. Сухомлинського, А. С. Макаренка, в яких розглядалися особистості викладача, системі його ціннісних орієнтацій, мотивів і стилю індивідуальної діяльності та спілкування, його неповторності і унікальності з урахуванням особливостей педагогічної професії [1].

Наявність професіоналізму викладача вищої школи є основним критерієм в умовах становлення освіти, що знайшли відображення в працях В. І. Саюк [2], які висвітлюють проблеми розвитку особистості викладача в контексті сучасних цифрових змін, визначають необхідність інформаційної компетентності викладача, як інтегровану професійну якість особистості його, так і здатність до роботи з комп'ютерною технікою та телекомунікаційними технологіями і застосування її у професійній діяльності і професійному житті. Праця В. В. Рибалка [3] розглядає проблеми психологічної структури особистості педагога, бо запровадження особистісного підходу в навчально-виховний процес можливе за умов суттєвої, особистісно спрямованої трансформації існуючих форм і методів навчально-виховної роботи педагогів, проведення цілеспрямованої організаційної, науково-методичної роботи педагогічних колективів, працівників психологічної служби та подальшого поглибленого вивчення проблем, що постають на його шляху. У статті [4], яка присвячена методичним аспектам професійної підготовки викладачів за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій у ЗВО,

висувається цілий ряд специфічних вимог до педагогів, серед яких професійна компетентність і дидактична культура. О. В. Вощевська розглядає педагогічні здібності як основну форму чутливості педагога до здобувача, по-перше, до процесу та результатів педагогічної діяльності, по-друге, та розподіляє педагогічні здібності на два рівні групи: перцептивно-рефлексивні (ці прояви чутливості, які є основою педагогічної інтуїції) та проєктивні. Проєктивні здібності пов'язані з вміннями створення нових, продуктивних способів навчання [5]. Таким чином, висвітлені у наукових працях компоненти професійно-педагогічної компетентності викладача ЗВО, вимоги та завдання до особистості науково-педагогічних працівників вищої школи зазнають змін і оновлень під впливом сучасних процесів у суспільстві, енергетичній галузі та промисловості.

Від сучасного випускника-енергетика вимагається не тільки високий рівень знань з фундаментальних дисциплін (фізики, математики та інших природничо-технічних інженерних, дисциплін спеціалізації), але особистісно-професійне становлення майбутніх інженерів передбачає й психолого-педагогічну підготовку, з вивченням філософії, педагогіки, психології, соціології, правознавства, які входять до гуманітарної складової системи освіти. Тому виникає необхідність показати завдання та шляхи формування особистості викладача ЗВО енергетичного напрямку та сформулювати психолого-педагогічні вимоги до особистості викладача з урахуванням сучасних реалій.

Головна вимога до викладача – це усвідомлювати свій громадський обов'язок: виховувати гідних громадян України, висококваліфікованих фахівців для народного господарства, формувати національну еліту. Тому викладач зобов'язаний досконало володіти своїм предметом: успішно навчає і виховує той викладач, який знає свій предмет. Однак знання викладача можуть стати могутнім засобом навчання й виховання лише за умови, що він не просто викладає їх, а використовує матеріал дисципліни, досягнення науки для розумового розвитку здобувачів, їх фахової підготовки, морального виховання.

Крім того, викладач повинен добре орієнтуватися в суміжних дисциплінах, що сприятиме глибшому розкриттю закономірних зв'язків між предметами, фізичними явищами і процесами реального світу, формуванню всебічно розвиненого фахівця. Кожен, хто долучається до викладацької діяльності повинен мати схильність до педагогічної діяльності і психологічна готовність до неї виявляється у спрямованості думок і прагнень щодо навчання й виховання здобувачів, манері розмовляти, поведінці тощо.

Обов'язкова моральна компетенція викладача – він повинен любити своїх здобувачів, і хороших, і поганих. Викладач ЗВО, що не любить здобувачів, професійно непридатний. [6, 7]. Ерудована людина – це теж одна з компетенцій викладача ЗВО, бо окрім глибоких знань своєї дисципліни, він повинен володіти ґрунтовними знаннями з питань філософії, політики, мистецтва, сучасних досягнень науки і техніки. Це допоможе йому у спілкуванні із здобувачами на різноманітні теми, оскільки широта його інтересів дає змогу спрямувати здобувачів на цікаві справи, допомагати їм в організації змістовного дозвілля [8]. Творчий підхід у педагогічній справі викладача є ще однією компетентністю. Викладач, який є творчою особистістю, перевіряє та аналізує власний досвід, вивчає і використовує все найкраще з чужого, шукає і знаходить нові, досконаліші, раціональніші педагогічні технології є класний викладач і новатор у своїй справі. Передумовами педагогічної творчості є професійно-специфічні здібності, тобто сукупність індивідуально-психологічних якостей викладача, які сприяють успішній педагогічній діяльності: організаторсько-педагогічні здібності, власної діяльності, загальне та професійне самовдосконалення; дидактичні здібності викладача, до яких можна віднести підготовку навчальних матеріалів, тощо.

Ще однією компетенцією викладача є його дослідницька компетенція, коли викладач виступає як дослідник, який, спираючись на основні положення теорії навчання і виховання, досліджує навчально-виховний процес, робить висновки, експериментує [8].

Високі моральні якості викладач теж край необхідна компетенція. У

моральному аспекті викладач повинен бути таким, якими прагне зробити вихованців. Для успішної роботи зі здобувачами викладач має володіти власною емоційно-вольовою сферою. До компетенції викладача слід віднести педагогічну спостережливість і уважність [9].

Необхідною вимогою до особистості викладача є натхнення та інтуїція. Натхнення приходить до викладача внаслідок його значних зусиль над своєю психікою, націленість на предмет дослідження, постійного обмірковування і переживання його.

Головною компетенцією викладача є досконале володіння мовою і мисленням. Мова і мислення викладача повинні бути педагогічними. Йдеться про конкретність, чіткість думок, їх логічність, дохідливість, переконливість, впливовість, здатність викликати у здобувачів відповідні почуття. Крім того, мова педагога має бути позбавлена дефектів (шепелявість, картавість, гугнявість, заїкання, невимовляння окремих звуків, надмірно швидкий або сповільнений темп). Важливою вимогою до викладача ЗВО є володіння державною українською мовою.

Педагогічне мислення викладача – це ще одна з його компетенцій, вона полягає у здатності застосовувати теоретичні положення філософії, психології, педагогіки, методики у конкретних педагогічних ситуаціях навчально-виховної роботи [10-12]. Оптимізм має бути невід'ємною рисою сучасного викладача. Його наявність впливає на ефективність навчання і виховання здобувачів, викликає у них позитивні емоції, добрий настрій і захопленість справою, активність, рішучість, упевненість у своїх силах. До професійної психолого-педагогічної особливості викладача слід віднести педагогічний такт: це поведінка викладача у відносинах зі здобувачами, яка відповідає цілям і завданням виховання і виявляється у творчій, педагогічно виправданій його діяльності. Педагогічний такт передбачає відповідне ставлення до здобувачів, уміння в кожному конкретному випадку знаходити правильну лінію поведінки [13]. Він потрібен викладачеві у системі його виховного впливу як на колектив здобувачів, так і на кожного здобувача зокрема. До професійної вимоги до

викладача є його здоров'я і зовнішній вигляд, оскільки праця вимагає значного нервового і фізичного напруження, тому він має дбати про своє здоров'я. Важливе значення у педагогічній діяльності має зовнішній вигляд викладача. Неприваблива зовнішність викликає негативне ставлення до нього, а відтак і до навчальної дисципліни, яку він викладає, до моральних настанов, які він пропагує. В особистості викладача ЗВО вимагається поєднання: володіння новітніми технологіями навчання, високої стресостійкості, повної самовіддачі, вміння й бажання вчитися упродовж життя, а також культивувати в собі ті якості, які б він хотів сформувані у здобувачів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лебедик Л. Розвиток професійної компетентності викладачів закладів вищої освіти. Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових статей у 3-х ч. / за заг. ред. О. В. Зосименко, Г. Л. Єфремова. Суми, 2020. Ч. 1. С. 40–47.
2. Саюк В.І. Професійна компетентність як основа розвитку сучасного викладача в системі післядипломної педагогічної освіти / Нова педагогічна думка. 2012. №3 (71). –С. 57-61.
3. Рибалка В.В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. К.: ІПОД НАПН України, 2017. 144 с.
4. Ребенок В. М., Носовець Н. М., Белан Т. Г. Методичні аспекти професійної підготовки майбутніх викладачів засобами інформаційно-комунікаційних технологій у закладі вищої освіти. *Věda a perspektivy*. 2022. № 6 (13). С. 179–191
5. Вощевська О.В. Формування іміджу викладача вищої школи. *Молодий вчений*. 2016. № 12. С. 404-408.
6. Євтушенко Г.В., Бабошко Т.І., Бушля Т.І. Імідж сучасного викладача: сутність та особливості формування. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 11. С. 630-634
7. Лугова В.В., Чумак Г.М. Напрями удосконалення іміджу викладача

закладу вищої освіти. Молодий вчений. 2020. Берез. (№3(79)). С. 399-400.

8. Голік О. Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: навч. посібник. Донецьк: вид-во “Ноулідж” (донецьке відділення), 2010. 242 с.

9. Попова І.О., Чаусов С.В. Шляхи формування особистості викладача університету технічного спрямування під впливом сучасних процесів у суспільстві. /*Development of modern science, experience and trends*. Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference. Boston (October 11 – 14, 2022), USA. 2022. Pp. 282-289.

10. Попова І.О., Квітка С.О. Взаємодія викладача і студента на основі партнерства у сучасній професійній освіті. *Удосконалення навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти*: Зб. наук.-метод. праць ТДАТУ. Мелітополь: ТДАТУ, 2021. Вип. 24. С.222-229.

11. Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. Особливості організації освітнього процесу здобувачів-енергетиків з вивчення обов'язкових дисциплін в умовах воєнного стану *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладах вищої освіти*: зб. наук.-метод. праць /Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. – Мелітополь: ТДАТУ, 2023. Вип. 23. С. 216-223.11.

12. Попова І.О., Попридухін В.С., Коваль О.Ю. Компетентнісний підхід у підготовці здобувачів-енергетиків в процесі вивчення теоретичних основ електротехніки. *Педагогічні науки: реалії та перспективи*: Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. Серія 5. № 86. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.86.32>

13. Попова І.О., Чаусов С.В., Квітка С.О. Особисті якості викладача ЗВО енергетичного напрямку, що формують його авторитет //Innovative development of science, technology and education. Proceedings of the 12th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2024. Pp. 164-172.